

הבדלים מעמדיים בבחירות השכלתיות בקרב תלמידי תיכון בישראל

מבוא

עבודה זו תעסוק בהבדלים בין מעמדות בכל הנוגע לבחירות לימודיות שמבצעים תלמידי תיכון בישראל. נראה על פי המחקרים כי בחירות שונות הנוגעות ללימודים ולהשכלה קשורות לא רק לשיקולים אישיים וליכולות לימודיות אישיות אלא גם למעמד חברתי ממנו מגיע התלמיד. בהתאם לכך שאלת המחקר שתבדק בעבודה זו היא מהם ההבדלים בין המעמדות בשיקולים לגבי בחירת מגמות הלימוד בקרב תלמידי תיכון בישראל.

נושא העבודה

שאלת המחקר

מחקרים שעסקו בקשר בין ריבוד והשכלה מראים שהישגים השכלתיים הינם מרכזיים, אם כי לא בלעדיים, לקידומו התעסוקתי של הפרט. ההישגים ההשכלתיים משפיעים על הדימוי העצמי שלו וכמובן משמשים גם כאמצעי להשגתם של משאבים חברתיים ותגמולים כלכליים נוספים. אולם, בדומה למשאבים אחרים, הישגים השכלתיים אינם מתפלגים באופן שוויוני בין קבוצות חברתיות שונות. מרבית המחקרים בתחום של ריבוד ואי שוויון בחינוך מייחסים את אי השוויון המעמדי לאילוצי רקע משפחתי (Jencks et al., 1972) ומנגנונים מוסדיים (Shavit, 1990). המחקרים מלמדים כי בגלל הבדלים מעמדיים במשאבים כלכליים, תרבותיים וחברתיים, תלמידים ממעמדות מבוססים בממוצע יהיו בעלי יכולת לימודית גבוהה יותר בהשוואה לילדים ממשפחות מבוססות פחות. מעטים המחקרים שמסבירים את אי-השוויון בהישגים ובהזדמנויות כתוצר של הבדלים בהחלטות של תלמידים מרקע חברתי שונה. בחינת השאלה חשובה משום שנראה ששני תלמידים מרקע חברתי שונה אך בעלי יכולת לימודית זהה יגיעו לבחירות שונות באשר למסלול הלימודים שלהם וכתוצאה מכך יושפעו השגי החיים שלהם בהתאם להחלטות אלה.

קישור לנושא הרחב

על מנת לענות על שאלת המחקר אבצע דגימה של בתי-ספר תיכוניים באזורים השונים של העיר תל-אביב יפו, במטרה להשיג שונות מעמדית. איסוף הנתונים יעשה באמצעות סקר (שאלון למילוי עצמי) בקרב נערים ונערות בכיתה י', העומדים בפני בחירת מקצועות לימוד אותם הם מעוניינים ללמוד ברמה מוגברת לקראת בחינות הבגרות. באמצעות איסוף המידע באופן זה אנסה לעמוד על השיקולים שמלווים את תלמידי התיכון מהמעמדות השונים בבחירת מקצוע הלימודים.

שיטת המחקר